

since 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 již při poradě neveřejné vzhledem k tomu, že v rozsudku ani v jeho rozhodovacích důvodech nejsou zjištěny skutečnosti, jež by bylo při správném použití zákona položití nálezu za základ (§§ 288 čís. 3, 346 tr. ř.), takže k rozhodnutí zrušovacího soudu ve věci samé ještě dojíti nemůže a je naopak zjevno, že se nelze obejít bez nařízení nového hlavního přelíčení.

Čís. 3313.

Pokud je zboží z vlaku vyhozené a ve stohu ukryté v dosahu a disposiční moci správy dráhy (§ 171 tr. zák.); jest činnost toho, kdo ono zboží jiným vyhozené ve stohu ukryl, podřaditi skutkové podstatě podle § 174 II a) tr. zák. či §§ 185, 186 tr. zák.?

Nevyhovění návrhu na výslech svědka není zmatkem čís. 4 § 281 tr. ř., měl-li nalézací soud po ruce protokol o zodpovědném výslechu svědka před divisním soudem, i jeho výpověď, již učinil jako svědek v souzené trestní věci, a byly-li oba protokoly za souhlasu obžalovaného při hlavním přelíčení přčteny.

Nalézací soud není vázán na přesvědčení divisního soudu, který rozhodl o vině spolupachatelově, nýbrž jest oprávněn na základě výsledku řízení nalézacím soudem provedeného učiniti si o trestných činech, obžalovaným spáchaných, samostatné a neodvislé přesvědčení.

Bída vyvíňuje ve smyslu § 2 g) tr. zák. jen, je-li jí pachatel ohrožen bezprostředně na životě vlastním nebo své rodiny (neodolatelné donucení).

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1928, Zm II 196/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 24. února 1928, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II a), c), 179 tr. zák., zamítl, pokud napadla rozsudkové výroky I 1 a 3. Naproti tomu jí vyhověl, pokud čelila proti výroku I 2 — krádež z 11. ledna 1927, — zrušil napadený rozsudek v této části a důsledkem toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a věc vrátil soudu prvé stolice, by o ní v rozsahu zrušení znova jednal a rozhodl, přihlížeje při tom k nezrušeným částem výroku o vině obžalovaného.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodů zmatečnosti čís. 4, 5 a 10 § 281 tr. ř. Zmatečnost podle čís. 4 spatřuje v tom, že byly zamítnuty důkazní návrhy obhájcovy při hlavním přelíčení. Stížnost je bezdůvodna. Obhájce navrhl především, by byl slyšen jako svědek Jaromír M. za účelem zjištění, v čem pozůstávala činnost obžalovaného Vladislava Š-a,

pokud jde o body obžaloby I 2 a 3. Než prováděti tento důkaz bylo zbytečné. Mělt' nalézací soud po ruce nejen protokol o zodpovědném výslechu Jaromíra M-ého před divisním soudem, nýbrž i jeho výpověď, již učinil jako svědek v souzené trestní věci a byly oba protokoly za stěžovatelova souhlasu (§ 252 tr. ř.) přečteny při hlavním přelíčení. Podle protokolů těch uvádí Jaromír M., v čem pozůstávala činnost stěžovatelova v tom kterém jemu za vinu kladeném případě, takže nebylo zapotřebí vyslýchat ho znovu o něčem, o čem se byl beztak již dvakráte vyslovil, to tím méně, ana obhajoba, činíc důkazní návrh, ne- uvedla konkrétní poukazy, z nichž by se dalo souditi, že osobní výslech řečeného svědka mohl by přece jen vynést na jevo okolnosti, které by při posuzování věci mohly padati na váhu. Ve příčině bodu obžaloby I 2 poukazuje se ostatně k tomu, co jest uvedeno doleji. Právem byl zamítnut též návrh na výslech manželky obžalovaného o tom, jak velká bída byla v rodině obžalovaného v čase spáchání trestných činů. Neboť bída ta byla by jen pohnutkou, z níž k trestným činům došlo, neodčinila by však protiprávnost souzených skutků a zbavila by stěžovatele trestní zodpovědnosti jen, kdyby se rovnala stavu neodolatelného donucení ve smyslu § 2 g) tr. zák., kdyby jí byl stěžovatel ohrožen bezprostředně na životě vlastním nebo své rodiny, což však za celého trestního řízení ani tvrzeno ani jinak napovězeno nebylo. Zamítnutím důkazních návrhů nebyl proto obžalovaný zkrácen ve svém právu na zákonnou obhajobu a není tu důvodu zmatečnosti čís. 4 § 281 tr. ř. (poslední odst.).

Co se týče důvodu zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. poukazuje se ve příčině případu I 2 rozsudkového výroku k tomu, co je dále dole vyloženo. Pokud se vývody zmateční stížnosti vztahují k případu I 3 rozsudkového výroku, nejsou v pravdě než nepřipustným brojením proti volnému uvažování průvodů nalézacím soudem, což je v řízení zrušovacím zásadně nepřipustno (§§ 254, 288 čís. 3 tr. ř.). Stížnost snaží se výpovědi Jaromíra M-ého odepřítí jakýkoli význam vzhledem k tomu, že, když byl vyslýchán jako svědek, prohlásil, že se na podrobnosti účasti svých spoluobviněných již dobře nepamatuje. Leč nalézacímu soudu nebylo proto prohlášení M-ého neznámo, — bylať jeho svědecká výpověď při hlavním přelíčení přečtena, — když však přes to u výkonu práva volného hodnocení průvodů učinil jeho výpověď podkladem svého přesvědčení a uvedl v rozsudku úvahy, z kterých jí dává víru a z kterých neuznává zodpovídání se obžalovaného správným, vyhověl tím povinnosti jemu jak v § 258 tr. ř. tak i v čís. 5 § 270 tr. ř. uložené a musí býti proto odpor stížnosti odmítnut jako nepřipustný. Bylo již shora podotčeno, že nalézací soud měl po ruce nejen svědeckou výpověď Jaromíra M-ého, nýbrž i jeho výpověď, kterou učinil jako obviněný u divisního soudu, takže se opačné tvrzení stížnosti příčí spisům. Je pravda, že se v rozsudku divisního soudu v Brně č. j. Dtr 74/27 praví, že stěžovatel spolupůsobil jako společník Jaromíra M-ého jen při krádeži I 1 rozsudkového výroku, kdežto v druhých dvou případech že byl M-ému nápomocen po činu při ukrývání a při prodeji odcizených věcí. Leč i tento

rozsudek byl při hlavním přelíčení přečten a nebyl proto jeho obsah nalézacímu soudu neznámým. Než na přesvědčení divisiho soudu, který nerozhodoval o vině stěžovatelově, nýbrž jen o vině Jaromíra M-ého, nebyl nalézací soud vázán (§§ 5, 252, 258 tr. ř.), naopak byl oprávněn, by si na základě výsledků řízení jím samým provedeného učinil o účasti obžalovaného na trestných činech spáchaných Jaromírem M-ým, samostatné a neodvislé přesvědčení. Stížnost není proto důvodnou ani ve směru zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. Pokud svými právě probranými vývody chce dolíčiti i zmatek podle čís. 10 § 281 tr. ř. ve příčině podřazení případu I 3 pod zákon, musí zůstatí bez povšimnutí, poněvadž nevychází vůbec ze skutkových zjištění, jež při uplatňování hmotně-právního důvodu zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř. jsou závazna. Bylo proto zmateční stížnost, jež rozsudkový výrok ohledně krádeže I 1 nenapadá, v hořejších směrech po rozumu § 4 čís. 1, 2 a § 1 čís. 2 novely k tr. ř. zamítnouti již v zasedání neveřejném.

Naproti tomu nelze upříti zmateční stížnosti úspěchu pokud, opírajíc se o důvod zmatečnosti čís. 10 § 281 tr. ř., napadá výrok uvedený v rozsudku pod bodem I 2. Rozsudek spatřuje v činnosti stěžovatelově skutkovou podstatu krádeže spáchané ve společnosti se spoluzlodějem podle § 171, 173, 174 II a), c) a 179 tr. zák., vycházejí z předpokladu, že ukrytím balíků zboží, vyhozených z vlaku, do stohu hlavním pachatelem (Jaromírem M-ým) nebylo odnětí ještě dokonáno, poněvadž týž »zboží ještě neměl ve své úplné moci a nebylo vyloučeno, že dráha při obhlídce trati by zjistila stopu ke skryší vedoucí a byla by ukradené věci ve stohu zjistila a pachateli odňala,« a že teprve dodatečným odvezením zboží ze stohu stěžovatelem dostalo se ukradené zboží do úplné moci a dispozice Jaromíra M-ého a stěžovatele. Leč podle těchto skutkových zjištění rozsudku nelze vůbec řešiti otázku, zda tu jde o krádež podle § 174 II a) tr. zák. spoluzloději, či o některý způsob spoluviny neb účastenství podle § 5 tr. zák. aneb, jak stížnost tvrdí, o podílnictví na krádeži ve smyslu § 185 tr. zák. Právně pochyben je především názor nalézacího soudu, pokud zdůrazňuje, že ve stohu ukryté zboží mohlo po případě dosavadním držitelem podle stopy ke skryší vedoucí býti zjištěno, a pokud na tomto podkladě dovozuje, že věci nepřešly ještě z disposiční moci dosavadního držitele v moc pachatele M-ého; vždyť taková stopa by mohla býti několik kilometrů dlouhá, neb několik hodin daleká; stoh by se mohl nalézati v jiné obci, ve dvoře neb u domu jiného majitele, krátce v takové místní poloze, kde by nikdo vážně nepochyboval o tom, že dosavadní držitel věci pozbyl disposiční moc nad ní, a je tedy podle okolností takto naznačených již nade vší pochybnost jisto, že nelze těžisko pro přechod disposiční moci spatřovati v tom, že bylo možno dosavadnímu držiteli »zjistiti skryší podle stop pachatelem zanechaných«. Z této úvahy vysvítá současně, v čem pozůstává základní vada při posouzení tohoto případu soudem nalézacím: Soud si neuvědomil a nezjistil vůbec okolnost v první řadě rozhodnou, kde se vlastně stoh, v němž bylo zboží Jaromírem M-ým uschováno, nalézal; tato okolnost je prvním a nezbytným předpokladem pro bezpečné řešení otázky,

o niž tu jde; není vůbec známo, kde vlastně onen stoh stál; jak daleko byl od železniční trati, na níž bylo zboží z jedoucího vlaku vyhozeno; zda snad ještě byl na území dráhy samé, v jejím obvodu, na jejích pozemcích vedle trati či na místě odlehlejších atd. Jen po zjištění této místní situace bude lze bezpečně uvažovati o otázce, zda zboží, třebas do stohu odnešené, bylo ještě v dosahu a v disposiční moci správy dráhy jakožto držitelky v době nedovoleného zásahu; po případě bude lze po tomto zjištění přikročiti i k řešení další podřadné otázky, zda snad způsobem ukrytí ve stohu, o němž se rozsudek též blíže nevyjadřuje, nebyla tato disposiční moc dosavadnímu držiteli odňata, a na takovémto podkladě bude jediné lze správně a bezpečně posouditi, zda stěžovatel vědomě spolupůsobil při »odnětí věci z cizí moci« (§ 174 II a, tr. zák.) či, zda teprve po tom, když byla tato činnost hlavním pachatelem Jaromírem M-ým dokončena, odvezením zboží, »již ukradeného«, vyvinul činnost spadající jen pod skutkovou podstatu §§ 185 a 186 tr. zák. Při tom se přirozeně předpokládá, že mezi pachateli nebylo snad již před činem dorozumění, naplňující některou z forem spoluviny neb účastenství, jak jsou uvedeny v § 5 tr. zák., které by přirozeně uvažování o mírnější kvalifikaci podle § 185 tr. zák. vyloučily; takového zjištění rozsudek neobsahuje, a není proto třeba o této možnosti dále se šířiti. Dojista je rozsudek právně pochybeným, pokud na shora uvedeném pro správné postřehnutí rozdílu mezi spolupachatelstvím a podílnictvím na krádeži nepostačujícím podkladě již vyřkl povšechnou právní zásadu o trvání disposiční moci dosavadního držitele. V tomto směru bylo zmatečnící stížnosti obžalovaného vyhověti, výrok o vině v bodu I 2 napadeného rozsudku zrušiti jako zmatečný a uznati jinak za předpokladů § 5 nov. k tr. ř. již v zasedání neveřejném, jak se stalo.

Čís. 3314.

Skutková podstata podvodu ve smyslu § 201 c) tr. zák. je dána již tím, že kdo věci nalezené neb omylem ho došlé úmyslně ukryje a sobě přivlastní; nevyžaduje se, by byl omyl vzbuzen samým pachatelem, tím méně jeho jednáním nějak zvlášť za lstivé kvalifikovaným, ani, by omyl oné osoby, jímž věc došla do rukou pachatele, byl trvalý, tím méně, by sám pachatel osobu zmýlivší se v jejím omylu nějak udržoval. Po stránce objektivní vyčerpává onu skutkovou podstatu již ukryvání a присвоjení si věci omylem došlé; pojem »ukrytí« a »přivlastnění si věci«.

Spadá sem, jestliže kdo, věda, že vklad na šekovém účtě v jeho prospěch se stal omylem, a byv vyzván a upomínán, by peníze vydal oprávněnému, tak neučinil, peníze vyzvedl a jimi disponoval.

Zpronevěra jest spáchána buďto zadržením nebo přivlastněním si věci; k pochybnostem v příčině jedné z těchto činností netřeba přihlížeti, je-li zpronevěra dána druhou; úmysl na přivodění trvalého stavu vyžaduje se pouze při zadržení, nikoliv při присвоjení si svěřené věci. Přivlastnění jest naplněno již tím, že pachatel svěřenou věcí, byť i přechodně, naložil způsobem přičícím se danému příkazu svěřitelovu.